

Betænkning

over

I. forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov.

(Forbud mod propaganda for krig og mod racediskrimination m. v.),

II. forslag til lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m. v. og

III. forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af international konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og af international konvention om borgerlige og politiske rettigheder med tilhørende valgfri protokol.

(Afgivet af udvalget den 26. maj 1971).

Ad I. forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Forbud mod propaganda for krig og mod racediskrimination m. v.) og

ad II. forslag til lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m. v.

Forslagene blev henvist til udvalget den 3. november 1970. Forslagene blev dog ikke behandlet i udvalget i efteråret, idet der i udvalget var enighed om først at behandle forslagene til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Fremmede straffedømmes retskraft) og til lov om fuldbyrdelse af europæiske straffedømme, der ligeledes var henvist til udvalget. Udvalget afgav den 8. december 1970 betænkning over disse forslag, der ved 3. behandling blev vedtaget af folketinget den 17. december 1970.

Udvalget har i indeværende år i seks møder drøftet lovforslagene og har herunder haft samråd med justitsministeren, der tillige skriftligt har besvaret en række spørgsmål fra udvalget.

I samrådet med justitsministeren drøftede udvalget følgende:

- 1) udtrykket „nedsættende omtale“ i den foreslåede affattelse af straffelovens § 266 b,

- 2) de bevistekniske problemer, der ligger i kravet om, at forhånelsen, truslen eller den nedsættende omtale skal være „på grund af“ race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse eller tro i den foreslåede affattelse af straffelovens § 266 b,
- 3) sigøjnernes forhold her i landet samt
- 4) den foreslåede bestemmelse om forbud mod propaganda for angrebskrig.

A. Forbud mod racediskrimination.

Udvalget har drøftet, på hvilke områder der teoretisk og praktisk kunne være risiko for racediskrimination i Danmark og har navnlig beskæftiget sig med

Sigøjnernes forhold.

En deputation bestående af museumsassistent Anders Enevig, Seden, og restauratør O. Rønnow Poulsen, Kolding, har overladt udvalget en del materiale og navnlig peget på problemerne omkring sigøjnernes campingmuligheder. Udvalget modtog samtidig en deputation af sigøjnere, der repræsenterede familierne Czhardaz og Carlos. Museumsassistent Anders Enevig har til udvalget overladt en redegørelse for sigøjnernes vilkår i Danmark.

Overborgmesteren i København har formidlet udvalgets besigtigelse af sigøjnerpladsen ved August Gardes Vej og har givet udvalget orientering, også skriftligt, vedrørende hvad man hidtil havde foranstaltet af forbedring af pladsen. Overborgmester Urban Hansen oplyste endvidere, at der foreligger et projekt vedrørende indretning af sanitære installationer til en udgift på ca. 900.000 kr., hvilket imidlertid fra Københavns kommunes side forudsætter, at staten deltager i afholdelsen af disse omkostninger.

Viceskoledirektør, cand. psyk. Tom Frederiksen redegjorde under mødet for, at Københavns kommune endvidere havde etableret skolegang for sigøjnere.

På udvalgets spørgsmål om muligheder for og det ønskelige i at oprette særlige campingpladser for sigøjnere har justitsministeren indhentet udtalelser fra socialministeriet, indenrigsministeriet og kulturministeriet. Det fremgår af de gennem justitsministeriet modtagne besvarelser, at indenrigsministeriet ikke er bekendt med andre pladser for sigøjnere end dem, som for tiden søges etableret i København, Odense og Århus.

Udvalget har bemærket sig Europarådets anbefaling vedrørende sigøjnerens stilling i Europa og ministerrådets henstilling til regeringerne om, at myndighederne bl. a. fremmer oprettelse af et tilstrækkelig stort antal campingpladser for dem, hvilket udvalget herved henleder opmærksomheden på.

Nedsættende omtale.

Som det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede nye affattelse af § 266 b, er bestemmelsen nødvendig for opfyldelsen af art. 4 i FN-konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination. For i højere grad at tilgodese hensynet til menings- og ytringsfriheden end den oprindelige formulering har justitsministeren stillet nedenstående ændringsforslag.

Henvendelse fra Vennen.

En deputation fra aktivistgruppen Vennen har haft foretræde for udvalget. Gruppen har over for udvalget fremsat ønske om, at den her omhandlede lovgivning udvides, således at den kommer til at omfatte forbud mod diskriminering mod seksuelle afvigere.

Udvalget har ment, at det lå uden for dets opgave at beskæftige sig med andre former for diskrimination end de i lovforslaget § 1, nr. 2, nævnte.

Opdelingen af de nye straffebestemmelser i to love.

Udvalget har modtaget en henvendelse fra advokatfuldmægtig Niels Hove, der har givet udtryk for, at de foreslåede nye straffebestemmelser af lovtekniske grunde burde have været slået sammen i én lov.

Spørgsmålet har været forelagt justitsministeren, der har tilkendegivet, at de bestemmelser, der er optaget i forslaget til lov om forskelsbehandling på grund af race m. v., og som er udtryk for en begrænsning i handelsfriheden for erhvervsdrivende m.fl., i alt overvejende grad i praksis må forventes kun at blive sanktioneret med en mindre bødestraf. For ikke at risikere en devaluering af straffelovens betydning har man fundet det rigtigst at foreslå reglerne optaget i en særskilt lov.

Udvalget kan tiltræde justitsministerens synspunkt.

B. Vedrørende forbud mod krigspropaganda.

Udvalget har modtaget skriftlig og mundtlig henvendelse fra Dansk Journalistforbund, hvori forbundet har henstillet, at den foreslåede bestemmelse om forbud mod propaganda for at ophidse til angrebskrig udgår, idet man herved har henvist navnlig til ytringsfriheden.

Udvalget har fra justitsministeriet fået et notat om rækkevidden af forbuddet mod krigspropaganda samt et svensk pro memoria, hvoraf fremgår, at den svenske regering ikke vil fremsætte et tilsvarende forslag. Efter at udvalget havde erfaret, at forslaget om forbud mod krigspropaganda i Norge var trukket tilbage af regeringen, har udvalget nu fået oplyst, at den nye norske regering vil genfremsætte forslaget.

Udvalget har derudover modtaget de erklæringer, der fra dansk side eller fra anden nordisk side er fremsat i FN vedrørende bl. a. spørgsmålet om forbud mod krigspropaganda.

Udvalget er af den opfattelse, at det er betydningsfuldt for mange af medlemslandene, at FN-konventionen ratificeres, og

at den deraf følgende nødvendige nationale lovgivning ajourføres mest muligt.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlem af udvalget) er derfor af den opfattelse, at den foreslåede ændring af straffeloven bør vedtages af hensyn til den internationale solidaritet.

Mindretallet (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) henviser til det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Herefter afgives der følgende indstillinger:

Ad I. forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Forbud mod propaganda for krig og mod racediskrimination m. v.).

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af justitsministeren stillede ændringsforslag, der er tiltrådt af udvalget.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af justitsministeren og af mindretallet stillede ændringsforslag.

Ad II. forslag til lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m. v.

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med nedenstående af justitsministeren stillede ændringsforslag, der er tiltrådt af udvalget.

Ad III. forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af international konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og af international konvention om borgerlige og politiske rettigheder med tilhørende valgfri protokol.

Forslagets behandling blev henvist til det udvalg, som var valgt til behandling af det af justitsministeren den 3. december 1970 fremsatte forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje, men efter et fællesmøde mellem nævnte udvalg og nærværende udvalg blev forslaget behandlet i nærværende udvalg i 3 møder.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Ændringsforslag

til

I. forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov.

(Forbud mod propaganda for krig og mod racediskrimination m. v.).

Af et *mindretal* (Poul Dam):

Til § 1.

1) Nr. 1 udgår.

Af *justitsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

2) I den under nr. 2 foreslåede nye af fattelse af § 266 b ændres ordene „gøres til genstand for nedsættende omtale eller behandling“ til: „nødværdiges“.

Til § 2.

3) Paragraffen affattes således:

„§ 2.

Loven træder i kraft den 1. august 1971.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Den foreslåede bestemmelse findes at burde udgå som stridende mod ytringsfriheden.

Til nr. 2.

Som det fremgår af bemærkningerne til § 1, nr. 2, i lovforslaget, er bestemmelsen nødvendig til opfyldelse af art. 4 i FN-konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination. Med den foreslåede ændring vil bestemmelsen i højere grad end i den oprindelige formulering tilgodese hensynet til menings- og ytringsfriheden. Det bemærkes i denne forbindelse, at konventionen henviser til de principper, der er nedfældet i verdenserklæringen om menneskerettigheder, herunder menings- og ytringsfriheden.

II. forslag til lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m. v.

Af justitsministeren, tiltrådt af udvalget:

Langkilde.	Hanne Budtz, formand.	Lembourn.	Adam Møller.	Per Federspiel, næstformand.
Per Møller.	Ib Thyregod.	Rigmor Christensen.	Meta Ditzel.	Else-Merete Ross.
K. Axel Nielsen.	Camre.	Knud Hertling.	Otto Mørch.	Knud Nielsen.

Holm Tved.

Poul Dam.

Til § 5.

Paragraffen affattes således:

„§ 5. Loven træder i kraft den 1. august 1971.“